**Мелітопольський державний педагогічний університет**
**імені Богдана Хмельницького**
**Факультет інформатики, математики та економіки**
**Кафедра економіки, готельно-ресторанного та туристичного бізнесу**

Затверджено на засіданні кафедри
економіки, готельно-ресторанного та
туристичного бізнесу

Завідувач кафедри ID 11012
протокол № 1 від 01.09.2026 р.

| | |
|---|---|
| **Назва курсу**<br>*Нормативний/вибірковий* | Охорона праці в галузі<br>нормативний |
| **Ступінь освіти Бакалавр/магістр/доктор філософії**<br>**Освітня програма** | Магістр<br>С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)<br>Економіка та міжнародні економічні відносини |
| **Рік викладання/ Семестр/ Курс (рік навчання)** | 2026-2027 / 3 семестр / 2М |
| **Викладач** | oksanaapap@ukr.net**, Горяча Оксана Любомирівна** кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки, готельно-ресторанного та туристичного бізнесу |
| **Профайл викладачів** | https://orcid.org/0000-0001-9211-4547 |
| **Контактна інформація та комунікація (зворотний зв'язок)** | Онлайн-консультації: через систему центру освітніх дистанційних технологій |
| **Сторінка освітнього компоненту на сайті центру дистанційних освітніх технологій Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького** | http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=3719<br>*Онлайн-консультації:* через систему ЦОДТ МДПУ ім. Богдана Хмельницького. |

## АНОТАЦІЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Програму освітнього компоненту «Охорона праці в галузі» складено відповідно до освітньої програми «Економіка та міжнародні економічні відносини».

Компонент належить до циклу обов'язкових ОК.

Вивчення освітнього компоненту «Охорона праці в галузі» базується на знаннях безпеки, отриманих здобувачами при освоєнні навчальних програм освітнього ступеня бакалавр.

Предметом вивчення освітнього компоненту «Охорона праці в галузі» є законодавчі та нормативно-правові, організаційно-технічні і санітарно-гігієнічні основи охорони праці, необхідні для виконання майбутніми фахівцями професійних обов'язків у напряму забезпечення належних безпечних і здорових умов праці на окремих робочих місцях і у невеличких підрозділах (трудових колективах) з урахуванням особливостей майбутньої професії і можливих первинних посад.

Формами контролю: поточний, підсумковий (екзамен).

Поточний контроль здійснюється за видами діяльності здобувача, які дозволяють оцінити ступінь досягнення програмних результатів навчання та самостійної роботи.

Підсумковий контроль знань проводиться наприкінці навчального семестру у формі екзамен.

## МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

**Метою освітнього компоненту «Охорона праці в галузі» є** надання знань, умінь, здатностей (компетенцій) для здійснення ефективної професійної діяльності шляхом забезпечення оптимального управління охороною праці на підприємствах (об'єктах господарської, економічної та науково-освітньої діяльності), формування у здобувачів відповідальності за особисту та колективну безпеку і усвідомлення необхідності обов'язкового виконання в повному обсязі всіх заходів гарантування безпеки праці на робочих місцях.

**Завданнями вивчення освітнього компоненту «Охорона праці в галузі» є:** забезпечення гарантії збереження здоров'я і працездатності працівників у виробничих умовах конкретних галузей господарювання через ефективне управління охороною праці та формування відповідальності у посадових осіб і фахівців за колективну та власну безпеку.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі після засвоєння ОК мають продемонструвати такі результати навчання:

*знання:*

- положень законодавчих та нормативно-правових актів з охорони праці під час виконання виробничих та управлінських функцій;
- основних принципів державного нагляду і контролю у сфері охорони праці;
- системи управління охороною праці у галузі і на підприємстві (в організації); галузевих норм, організаційно-технічних заходів і засобів щодо захисту працівників від впливу небезпечних і шкідливих факторів для типових підприємств та організацій галузі;
- порядку розслідування, реєстрації, облік та аналіз нещасних випадків і професійних захворювань;
- порядку і напрямів забезпечення пожежної безпеки на галузевих об'єктах;
- базових принципів і механізму забезпечення соціальних гарантій працівників, пов'язаних з безпекою праці.

*уміння:*

- поставити завдання та організувати процедуру проведення визначення професійних (виробничих) ризиків, загроз на робочих місцях;
- здійснювати управління охороною праці (професійними ризиками) у межах своєї компетенції; реалізовувати базові принципи і методи створення безпечних технологій, обладнання, приладів і систем, а також проведення робіт і надання послуг;
- обґрунтувати вибір і впроваджувати безпечні технології і обладнання в галузі

діяльності; приймати участь у розробці та впровадженні заходів щодо усунення причин нещасних випадків, професійних захворювань та ліквідації наслідків аварій на виробництві;

– впроваджувати організаційні і технічні заходи з метою поліпшення стану виробничого середовища та безпеки праці;

– розробляти і впроваджувати систему забезпечення пожежної безпеки на об'єктах, що відповідають рівню первинної посади магістра (спеціаліста).

## ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

| | |
|---|---|
| **Інтегральна компетентність** | Здатність визначати та розв'язувати складні економічні задачі та проблеми, генерувати нові ідеї у сфері міжнародних економічних відносин, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері економіки та міжнародних економічних відносин або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов та вимог. |
| **Загальні компетентності** | ЗК5. Здатність працювати в команді. |
| **Спеціальні (фахові, предметні) компетентності** | СК7. Здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання та управління кадрової політики. |

### Компетентності, направлені на досягнення глобальних цілей сталого розвитку, які формуються в освітньому компоненті

Якісна освіта, гендерна рівність, зменшення нерівності, мир та справедливість, партнерство заради сталого розвитку. Більш детально з інформацією можна ознайомитись, перейшовши за посиланнями: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text та https://globalcompact.org.ua/tsili-stijkogo-rozvytku/

## ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

РН16. Організовувати систему заходів правового, соціально-економічного, організаційно-технічного, санітарно-гігієнічного характеру, що спрямовані на збереження здорових і безпечних умов праці фахівців в галузі.

## SOFT SKILLS, ЯКІ ФОРМУЮТЬСЯ В ОСВІТНЬОМУ КОМПОНЕНТІ

1. Комунікація
2. Критичне мислення
3. Вирішення проблем
4. Прийняття рішень
5. Емоційний інтелект
6. Ненасильницьке спілкування
7. Управління знаннями
8. Робота в режимі невизначеності
9. Самоаналіз і саморефлексія.

## 1. ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

| Вид заняття | **Лекція** | **Практичне заняття** | **Самостійна робота** | **Всього (годин, кредитів)** |
|---|---|---|---|---|
| Кількість годин (денна форма) | 16 | 26 | 63 | 105 /3,5 кр. |

*Підсумковий контроль – залік*

## ПОЛІТИКА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

**Під час занять відбувається активне включення здобувачів в обговорення, виконання практико-орієнтованих завдань, створюється творчий простір для формування практичних умінь і навичок розуміння соціально-економічних процесів в суспільстві, дотримується здобувачоцентрований підхід до здобувачів. При оцінюванні враховується пізнавальна активність, креативність здобувачів, глибина засвоєного матеріалу.**

При опануванні освітнього компоненту слід дотримуватись академічної доброчесності. У ЗВО визначено чітку та зрозумілу політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітнього компоненту. ЗВО популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності (безкоштовні програми перевірки на плагіат, програма «StrikePlagiarism»).

Здобувачі мають право на визнання результатів навчання, отриманих в неформальній та інформальній освіті. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній/інформальній освіті регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у процесі неформальної освіти в МДПУ (https://surl.li/muzvvs).

Освітній процес під час військового стану здійснюється у синхронно-асинхронному форматі з обов'язковим дотриманням безпекового режиму під час повітряних тривог.

## СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

| ПЕРЕЛІК ТЕМ (МОДУЛІВ) | КІЛЬКІСТЬ ГОДИН ДЕННА ФОРМА | | | | РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА |
|---|---|---|---|---|---|
| | Л | ПР | СР | ВСЬОГО | |
| Блок 1. Правові, організаційні та економічні основи охорони праці і промислової безпеки | | | | | |
| Тема №1. Нормативно-правові основи охорони праці у галузі. | 2 | 2 | 8 | 12 | **I.** (1, 4, 6, 7); **II.** (1, 10, 11, 12); **III.** (1, 2, 8, 12, 13); **IV.** (1, 2, 4, 7) |
| Тема №2. Система управління охороною праці в галузі | 2 | 2 | 8 | 12 | **I.** (1, 2, 3, 4, 6); **II.** (3, 7, 9); **III.** (6, 9); **IV.** (3, 4) |
| Тема №3. Економічні методи управління охороною праці | 2 | 2 | 8 | 12 | **I.** (1, 4, 6); **II.** (4, 5, 8); **III.** (3); **IV.** (4, 6) |
| Тема №4. Розслідування, реєстрація, облік нещасних випадків і аварій на виробництві. | 2 | 4 | 8 | 14 | **I.** (1, 4, 5, 6, 8); **II.** (5, 6, 8); **III.** (4, 5, 11); **IV.** (4, 6) |
| Блок 2. Спеціальні розділи охорони праці в професійної діяльності галузі | | | | | |
| Тема №5. Основні заходи пожежної профілактики на галузевих об'єктах | 2 | 4 | 8 | 14 | **I.** (1, 4, 6, 8); **II.** (2, 3); **III.** (10); **IV.** (5) |
| Тема №6. Основи безпеки праці в галузі | 2 | 4 | 8 | 14 | **I.** (2, 3, 4, 5, 6, 8); **II.** (2, 4, 9, 10); **III.** (7, 9); **IV.** (4) |
| Тема №7. Основи електробезпеки | 2 | 4 | 8 | 14 | **I.** (1, 4, 5, 6, 8); **II.** (2); **III.** (7, 10); **IV.** (4, 7) |
| Тема №8. Основи гігієни та виробничої санітарії | 2 | 4 | 7 | 13 | **I.** (1, 3, 4, 5, 6, 8); **II.** (1, 4); **III.** (8, 9, 12, 13); **IV.** (3, 4) |
| Усього | 16 | 26 | 63 | 105 | |

# ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

## Блок 1. Правові, організаційні та економічні основи охорони праці і промислової безпеки

### Тема №1. Нормативно-правові основи охорони праці у галузі

Законодавча та нормативно-правова база України з охорони праці: Конституція України, Кодекс законів про працю та Закон України «Про охорону праці». Система галузевих нормативно-правових актів з охорони праці (НПАОП), їх класифікація та порядок застосування на підприємстві. Права, обов’язки та відповідальність роботодавців і працівників щодо дотримання вимог безпеки праці, а також види юридичної відповідальності за порушення законодавства про охорону праці.

### Тема №2. Система управління охороною праці в галузі

Структура, цілі та завдання системи управління охороною праці (СУОП) на галузевому рівні та на конкретному підприємстві. Порядок розподілу функціональних обов'язків, повноважень та відповідальності між посадовими особами. Організація навчань, інструктажів (вступного, первинного, повторного, позапланового, цільового) та перевірки знань з питань охорони праці. Порядок здійснення внутрішнього та галузевого контролю за станом охорони праці.

### Тема №3. Економічні методи управління охороною праці

Фінансування заходів з охорони праці на підприємстві та вимоги щодо мінімальних обсягів видатків. Економічне стимулювання безпеки праці: матеріальне заохочення працівників за дотримання вимог безпеки та система штрафів за порушення. Економічна оцінка наслідків виробничого травматизму, професійних захворювань і аварій. Страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності.

### Тема №4. Розслідування, реєстрація, облік нещасних випадків і аварій на виробництві

Класифікація та порядок повідомлення про нещасні випадки, професійні захворювання та аварії на виробництві відповідно до чинного Порядку розслідування. Процедура формування та робота комісії (спеціальної комісії) з розслідування. Порядок документального оформлення результатів розслідування (акти форми Н-1). Аналіз причин травматизму, розробка профілактичних заходів та ведення обліку й звітності на підприємстві.

## Блок 2. Спеціальні розділи охорони праці в професійній діяльності галузі

### Тема №5. Основні заходи пожежної профілактики на галузевих об’єктах

Законодавчі та нормативні вимоги пожежної безпеки на об’єктах галузі. Причини виникнення пожеж та класифікація приміщень і будівель за вибухопожежною та пожежною небезпекою. Організаційно-технічні заходи забезпечення пожежної безпеки: вибір та утримання первинних засобів пожежогасіння, систем протипожежного захисту, шляхів евакуації. Алгоритм дій персоналу при виникненні пожежі та проведення пожежно-технічного мінімуму.

### Тема №6. Основи безпеки праці в галузі

Ідентифікація та оцінка ризиків виникнення небезпечних і шкідливих виробничих факторів, характерних для галузі. Вимоги безпеки під час експлуатації технологічного обладнання, виконання робіт із підвищеною небезпекою та вантажно-розвантажувальних

робіт. Використання засобів колективного та індивідуального захисту (ЗІЗ). Правила безпечної організації робочих місць відповідно до ергономічних вимог.

**Тема №7. Основи електробезпеки**

Дія електричного струму на організм людини, види уражень (електричні травми та електричні удари) та чинники, що впливають на тяжкість ураження. Класифікація виробничих приміщень за ступенем небезпеки ураження електричним струмом. Технічні та організаційні заходи захисту від прямого й непрямого дотику (захисне заземлення, занулення, вирівнювання потенціалів, застосування ПЗВ). Надання першої домедичної допомоги при ураженні електричним струмом.

**Тема №8. Основи гігієни та виробничої санітарії**

Шкідливі виробничі фактори (виробничий мікроклімат, шум, вібрація, освітленість, запиленість, загазованість, випромінювання) та їхній вплив на здоров'я працівників. Нормування та методи контролю параметрів виробничого середовища на робочих місцях. Заходи та засоби нормалізації умов праці (вентиляція, кондиціювання, раціональне освітлення). Порядок проведення попередніх та періодичних медичних оглядів працівників.

**ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

| № п/п | Зміст | Кількість балів |
|---|---|---|
| 1 | **Аналіз статистичних даних та нормативно-правових джерел з охорони праці.** Опрацювання офіційних статистичних матеріалів Державної служби України з питань праці (Держпраці), Фонду соціального страхування/ПФУ, галузевих нормативно-правових актів з охорони праці (НПАОП) та матеріалів розслідувань нещасних випадків для вивчення динаміки, причин та виробничого травматизму й професійної захворюваності в галузі. | *(максимальна кількість – **10 балів**)* |
| 2 | **Підготовка аналітичних оглядів та коротких доповідей.** Підготовка доповідей і презентацій за окремими темами курсу, що стосуються сучасних інноваційних засобів колективного та індивідуального захисту, міжнародного досвіду управління ризиками (наприклад, стандартів ISO 45001), засідань СУОП та передових галузевих практик пожежної й електробезпеки. | *(максимальна кількість – **10 балів**)* |
| 3 | **Робота з фаховою та науковою літературою.** Опрацювання наукових статей, монографій, галузевих стандартів, а також матеріалів Міжнародної організації праці (МОП/ILO) та Європейського агентства з безпеки та гігієни праці (EU-OSHA) для аналізу сучасних тенденцій, гігієнічних нормативів та безпекових технологій у галузевій діяльності. | *(максимальна кількість – **10 балів**)* |

**Методи навчання та форми контролю у відповідності до програмних результатів навчання**

| Програмні результати навчання | Методи навчання | Форми і засоби оцінювання |
|---|---|---|
| РН16. Організовувати систему заходів правового, соціально-економічного, організаційно-технічного, санітарно-гігієнічного характеру, що спрямовані на збереження здорових і безпечних умов праці фахівців в галузі. | Пояснення, опрацювання наукових досліджень, спостереження і аналіз випадків, аналітичний метод, синтетичний метод, пояснювально-ілюстративний метод, навчальні дискусії, створення ситуацій пізнавальної новизни, пошуковий, виконання завдань. | **Поточний контроль**: доповіді на семінарських заняттях, виконання практичних вправ, підготовка презентацій і їх захист, виконання індивідуальних проектів, виконання тестових завдань<br>**Підсумковий контроль:** залік |

## КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ФОРМ І ВИДІВ КОНТРОЛЮ

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до Положення про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачами вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького https://mdpu.org.ua/wp-content/uploads/2024/07/28_balno-nakop-systema-otsinyuvannya_28.06.2024.pdf.

Бально-накопичувальна система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з кожного освітнього компонента містить поточний, підсумковий контроль знань та оцінювання самостійної роботи. Робота здобувачів на навчальних заняттях оцінюється за видами навчальної діяльності. Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні роботи здобувачів на навчальних заняттях складає 30 балів. Самостійна робота є видом навчальної діяльності здобувача, яка підлягає оцінюванню. Викладач визначає види самостійної роботи здобувачам. Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні самостійної роботи здобувачів складає 30 балів.

Підсумковий контроль знань – вид контролю, який проводиться наприкінці навчального семестру у формі екзамену.

**Загальний бал (ЗБ) з освітнього компонента складається з суми балів, отриманих за навчальну, самостійну роботу та підсумковий контроль знань.**

Якщо освітнім компонентом передбачено виконання курсової роботи (КР), загальний бал рахується за формулою: ЗБ=(ЗБ ОК+КР)/2, де ЗБ ОК = 100 балів; КР = 100 балів.

Якщо освітнім компонентом передбачено проходження навчальної практики (НП), загальний бал (ЗБ) рахується за формулою: ЗБ=(ЗБ ОК+НП)/2, де ЗБ ОК = 100 балів; НП = 100 балів.

Якщо освітнім компонентом передбачено виконання курсової роботи та проходження навчальної практики, загальний бал (ЗБ) рахується за формулою: ЗБ= (ЗБ ОК+КР+НП)/3, де ЗБ = 100 балів; КР = 100 балів; НП = 100 балів.

**Бально-накопичувальна система здобувача вищої освіти з освітнього компонента**

| | | |
|---|---|---|
| Види навчальної діяльності здобувача вищої освіти, яка підлягає оцінюванню | РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ НА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТТЯХ | **Разом** |
| | Обговорення контрольних питань за темами дисципліни, спрямованих на закріплення теоретичних знань щодо нормативно-правового забезпечення, систем управління охороною праці, пожежної безпеки, електробезпеки, виробничої санітарії та гігієни праці в галузі. | 5 |
| | Виконання аналітичних завдань, пов'язаних із порівнянням ідентифікованих небезпечних та шкідливих виробничих факторів, оцінюванням виробничих ризиків, визначенням ефективності засобів колективного та індивідуального захисту і аналізом економічних методів управління охороною праці. | 5 |
| | Виконання тестових завдань, що дозволяють перевірити рівень засвоєння теоретичного матеріалу, знання основних термінів, категорій, вимог НПАОП, правил безпеки та норм виробничої санітарії. | 5 |
| | Розв'язування ситуаційних завдань і аналітичних кейсів, пов'язаних із розслідуванням, реєстрацією та обліком нещасних випадків і аварій на виробництві, моделюванням дій персоналу в надзвичайних ситуаціях та розробкою профілактичних заходів. | 5 |
| | Підготовка та представлення аналітичних повідомлень або презентацій, присвячених сучасним безпековим технологіям, міжнародним стандартам (ISO 45001), інноваційним засобам захисту та передовому досвіду забезпечення промислової безпеки в галузі. | 5 |
| | Аналіз практичних прикладів забезпечення безпеки праці на галузевих об'єктах, розгляд конкретних викликів, виробничих ситуацій та інструкцій із безпеки з метою формування навичок критичного аналізу виробничих ризиків. | 5 |
| | **Разом** | **30** |
| | САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ | |
| | **Аналіз статистичних даних та нормативно-правових джерел з охорони праці.** Опрацювання офіційних статистичних матеріалів Держпраці, ПФУ, галузевих нормативно-правових актів з охорони праці (НПАОП) та матеріалів розслідувань для вивчення динаміки та причин виробничого травматизму і професійних захворювань. | 10 |
| | **Підготовка коротких повідомлень та аналітичних оглядів.** Підготовка доповідей і презентацій за окремими темами курсу, що стосуються сучасних засобів захисту, міжнародного досвіду управління ризиками, засідань СУОП та передових галузевих практик пожежної й електробезпеки. | 10 |
| | **Робота з фаховою та науковою літературою.** Опрацювання наукових статей, монографій, галузевих стандартів, а також матеріалів МОП (ILO) та EU-OSHA для аналізу сучасних тенденцій, гігієнічних нормативів та безпекових технологій у галузі. | 10 |
| | **Разом** | **30** |
| | **Підсумковий контроль (залік)** | **40** |
| | **Загальний бал ОК** | **100** |

**Шкала оцінювання: національна та ECTS**

| Сума балів за всі види навчальної діяльності | Оцінка ECTS | Оцінка за національною шкалою | |
|---|---|---|---|
| | | для екзамену, курсового проекту (роботи), практики | для заліку |
| 90 – 100 | **A** | відмінно | зараховано |
| 82-89 | **B** | добре | |
| 74-81 | **C** | | |
| 64-73 | **D** | задовільно | |
| 60-63 | **E** | | |
| 35-59 | **FX** | незадовільно з можливістю повторного складання | не зараховано з можливістю повторного складання |
| 0-34 | **F** | незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни | не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни |

Робота здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях з освітнього компонента оцінюється за видами навчальної діяльності. Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні роботи здобувачів на навчальних заняттях складає 30 балів. Оцінювання видів навчальної діяльності здійснюється за шкалою «0», «1», «2», «3», «4», «5». Критерії оцінювання діяльності здобувачів вищої освіти за окремими видами навчальних робіт, наведені у таблиці нижче.

**Оцінювання окремих видів робіт**

| Методи контролю результатів навчання | Максимальна кількість балів та вимоги до їх накопичення |
|---|---|
| Творчі завдання (реферат, есе, схеми, презентації) | 5 балів:<br>– 5 балів – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено широкий аналіз проблеми,<br>– 4 бали – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено широкий аналіз проблеми, але є деякі недоліки у тексті,<br>– 3 бали – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено достатній аналіз проблеми, але є деякі недоліки у тексті,<br>– 1-2 бали – зміст не відповідає темі, є багато недоліків, невідповідність вимогам щодо оформлення, плагіат.<br>0 балів – відповідь відсутня |
| Практико-орієнтовані завдання (проєкти, ситуаційні завдання тощо) | 5 балів:<br>– 5 балів – завдання виконано правильно і якісно, виявлено вміння студента застосовувати, творчо використовувати психологічні теоретичні знання на практиці, пов'язані з особливостями і засобами психологічної діяльності.<br>Здобувач демонструє навички ефективної взаємодії, аргументує, переконує, приймає рішення, логічно |

| | |
|---|---|
| | формулює думку, відстоює власну позицію у процесі вирішення фахових завдань.<br>– 4 бали – завдання виконані в основному правильно, але неповно. В ході виконання завдань допускалися помилки, використані не всі необхідні методи аналізу та узагальнення матеріалу. Здобувач демонструє навички взаємодії, аналізує, аргументує, логічно формулює, демонструє приклади, роблячи вибір, намагається, але не завжди вміє відстояти власну позицію у процесі вирішення фахових завдань.<br>– 3 бали – завдання виконані неповно та на низькому рівні. У ході виконання завдань допускалися помилки, використані не всі необхідні методи аналізу та узагальнення матеріалу.<br>Здобувач демонструє навички взаємодії, обговорює, формулює, демонструє думку, роблячи вибір, не завжди вміє переконати, відстояти власну, віддають перевагу позиції інших у процесі вирішення фахових завдань.<br>1-2 бали – завдання виконані неповно з помилками. Здобувач розглядає, розпізнає, описує в загальних рисах, але не визначає зв'язки між закономірностями, особливостями розвитку і функціонуванням психічних явищ в контексті професійних завдань.<br>– 0 балів – відповідь відсутня |

Згідно з Положенням про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачами вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького самостійна робота є видом навчальної діяльності здобувача, яка підлягає оцінюванню. Викладачем за освітнім компонентом визначено 3 види самостійної роботи (згідно орієнтовного переліку видів діяльності здобувача, які дозволяють продемонструвати досягнення результатів навчання, наведених в Положенні). Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні самостійної роботи здобувачів складає 30 балів.

Підсумковим контролем на освітньому компоненті **Охорона праці в галузі** є письмовий залік (3 семестр). Заліковий білет включає 2 теоретичних питання (по 20 балів на кожне). Критерії оцінювання підсумкового контролю подано нижче:

| Характеристика критеріїв оцінювання знань | Якісна шкала | За 40 бальною шкалою |
|---|---|---|
| Високий рівень Характеризується глибокими, міцними, узагальненими, системними знаннями – з предмета, уміннями застосувати знання, творча, навчальна діяльність має дослідницький характер, позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію. | відмінно | 36-40 |
| Високий рівень Характеризується глибокими і міцними знаннями – з предмета, уміннями застосувати знання, творча, навчальна діяльність має частково дослідницький характер, позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію. | добре | 33-35 |

| | | |
|---|---|---|
| Достатній рівень Характеризується знаннями суттєвих ознак, понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними. Студент самостійно засвоює знання у стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, синтезом, узагальненням, порівнянням, абстрагуванням), уміє робити висновки, виправляти допущені помилки. | добре | 30-32 |
| Середній рівень Знання неповні, поверхневі. Студент відновлює основний навчальний матеріал, але недостатньо осмислено, не вміє самостійно аналізувати, робити висновки. Здатний вирішувати завдання за зразком. Володіє елементарними вміннями навчальної діяльності. | задовільно | 27-29 |
| Початковий рівень Відповідь студента при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, обумовлюється початковим уявленням про предмет вивчення. | задовільно | 24-26 |
| Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння застосувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач. | Не зараховано (з можливістю повторного складання екзамену) | 21-23 |
| Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння орієнтуватись при виконанні практичних задач, незнання основних фундаментальних положень | Не зараховано (з обов'язковим повторним вивченням освітнього компонента) | 1-20 |

**Оцінювання результатів навчання в Університеті здійснюється відповідно до 100-бальної шкали:**

| Сума балів за всі види навчальної діяльності | Оцінка ECTS | Оцінка за національною шкалою | |
|---|---|---|---|
| | | для екзамену, курсового проекту (роботи), практики | для заліку |
| 90 – 100 | **A** | відмінно | зараховано |
| 82-89 | **B** | добре | |
| 74-81 | **C** | | |
| 64-73 | **D** | задовільно | |
| 60-63 | **E** | | |
| 35-59 | **FX** | незадовільно з можливістю повторного складання | не зараховано з можливістю повторного складання |
| 0-34 | **F** | незадовільно з обов'язковим повторним вивченням освітнього компонента | не зараховано з обов'язковим повторним вивченням освітнього компонента |

Порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті (відповідно Положення про порядок визнання результатів навчання у процесі неформальної освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького http://surl.li/lgwzd).

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання у процесі неформальної освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького http://surl.li/lgwzd, розміщеного на офіційному сайті Університету. З даним Положенням здобувачів знайомлять куратор ECTS, гарант освітньої програми, НПП, які викладають на ОП. Також інформація щодо перезарахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті розміщується на офіційній сторінці кафедри, включаючи зразок заяви для визнання результатів такого навчання і рекомендованих онлайн-ресурсів для неформальної освіти. Викладачами освітньої програми здійснюється моніторинг сертифікаційних програм, курсів на онлайн-платформах та в офлайн-режимі з метою надання здобувачам вищої освіти актуальної інформації про підвищення рівня професійної підготовки та можливого перезарахування результатів, отриманих у неформальній освіті. Такі рекомендації надаються здобувачам на сторінці освітнього компонента Національна економіка на ЦОДТ.

**Перелік рекомендованої літератури (основної і додаткової), електронних ресурсів, нормативних документів, публікацій з освітнього компонента викладачів освітньої програми, з якими можна ознайомитися в репозиторії http://eprints.mdpu.org.ua та у вільному доступі у мережі Інтернет**

**І. Основна:**


1. Голінько В. І. Охорона праці: навчальний посібник. Дніпро : НМУ, 2025. URL: https://ir.nmu.org.ua.
2. Катренко А. В., Катренко Л. А. Охорона праці в галузі комп'ютингу : підручник. Львів : Магнолія 2006. 2026. 544 с.
3. Катренко Л. А., Кіт Ю. В., Пістун І. П. Охорона праці в галузі освіти : навчальний посібник. Суми : Університетська книга, 2025. 395 с.
4. Основи охорони праці : навчальний посібник. Р. Івах, Я. Бедрій, Б. Білінський, М. Козяр. Київ : Кондор, 2025. 464 с.
5. Коновалова О. В. Охорона праці в галузі : практикум. Київ : Центр учбової літератури, 2024. 98 с.
6. Основи охорони праці : підручник. Я. Серіков, Б. Халмурадов, О. Сігнаєвський, К. Сєрікова. 2-ге вид. Харків : SBA Print, 2026. 250 с.
7. Пожарова О. В. Охорона праці : навчальний посібник. Одеса : Юридична література, 2022. 86 с. URL: https://dspace.onua.edu.ua.
8. Практикум з дисциплін «Основи охорони праці», «Охорона праці в галузі» : навчально-методичний посібник / В. В. Іванишин, М. П. Супрович, Л. Ю. Збаравська, С. Б. Слободян, О. В. Шутяк, М. В. Торчук. 4-е вид., переробл. і доповн. Київ : Кондор, 2023. 336 с.


**ІІ. Допоміжна:**


1. Маслова О. В. Сучасні вимоги охорони праці у закладах освіти України : електронний навчальний курс. Біла Церква : БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2022. 80 с.
2. Іванчук А., Радомський Д. О., Головін Р. О. Природничо-технічні основи безпеки життєдіяльності та основ охорони праці. *Проблеми та інновації в мистецькій, технологічній та професійній освіті*. 2025. Вип. 5. С. 113–117. DOI: https://doi.org/10.31652/3041-1017-PIATE-2025.5.24.
3. Дембіцька С. В. Вплив сучасних викликів на формування культури безпеки життєдіяльності майбутніх фахівців технічних спеціальностей. *Соціально-психологічні ресурси особистості в екстремальних умовах* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Київ, 19 квіт. 2024 р.). Львів–Торунь : Liha-Pres, 2024. С. 167–170.

4. Study of the harmful factors influence on the occupational risk level: the example of the Ukrainian mining industry / O. Kruzhilko et al. *Journal of Achievements in Materials and Manufacturing Engineering*. 2022. Vol. 110, No. 1. P. 35–41. URL: https://journalamme.org/article/157029/en (дата звернення: 12.03.2026).
5. Удосконалення оцінки ризиків на основі моделювання наслідків виробничого травматизму / О. Є. Кружилко та ін. *Проблеми охорони праці в Україні*. 2022. Т. 38, № 3–4. С. 11–15. DOI: https://doi.org/10.36804/nndipbop.38-3-4.2022.11-15 (дата звернення: 19.03.2026).
6. New success likelihood index model for large group human reliability analysis considering noncooperative behaviors and social relations / H.-C. Liu et al. *Reliability Engineering & System Safety*. 2022. Vol. 228. Art. 108817. DOI: https://doi.org/10.1016/j.ress.2022.108817 (date of access: 16.03.2026).
7. Цопа В. А., Володченкова Н. В., Демчук Г. В. Вдосконалення концепції циклу PDCA в системах управління організацій. *Проблеми охорони праці в Україні*. 2025. Т. 41, № 3–4. С. 37–44. DOI: https://doi.org/10.36804/nndipbop.41-3-4.2025.37-44 (дата звернення: 19.03.2026).
8. Методика визначення ризиків на основі аналізу травматизму працівників промислових підприємств / І. Петренко та ін. *Комунальне господарство міст*. 2024. Т. 1, № 182. С. 215–222. URL: https://khg.kname.edu.ua/index.php/khg/uk/article/view/6262.
9. Аналіз моделей керування професійними ризиками за міжнародними стандартами / В. А. Цопа та ін. Проблеми охорони праці в Україні. 2022. Т. 38, № 3–4. С. 16–24. DOI: https://doi.org/10.36804/nndipbop.38-3-4.2022.16-24.
10. Остапенко Л. О., Єсімов С. С. Юридичне забезпечення стандартів охорони праці в умовах воєнного стану. *Науковий вісник НГУ*. 2023. № 6. С. 119–126. URL: https://nvngu.in.ua.
11. Сидоренко А. С. Забезпечення охорони праці: проблеми сьогодення. *Полтавський правовий часопис*. 2023. № 2. DOI: https://doi.org/10.21564/2786-7811.2.287678.
12. Петровська С. А., Петровський М. В. Аналіз адаптації законодавства України з охорони праці до актів Європейського Союзу. *Право і безпека*. 2023. № 3. DOI: https://doi.org/10.32631/pb.2023.3.04.

## III. Нормативно-правові акти та стандарти:

1. Про охорону праці : Закон України від 14.10.1992 р. № 2694-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 49. Ст. 668.
2. Кодекс законів про працю України : Закон України від 10.12.1971 р. № 322-VIII. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1971. Додаток до № 50. Ст. 375.
3. Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування : Закон України від 23.09.1999 р. № 1105-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 46–47. Ст. 422.
4. Порядок розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві : затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 17.04.2019 р. № 337. *Офіційний вісник України*. 2019. № 34. Ст. 1217.
5. Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці : НПАОП 0.00-4.12-05 : затверджено наказом Державного комітету України з нагляду за охороною праці від 26.01.2005 р. № 15. *Офіційний вісник України*. 2005. № 8. Ст. 455.
6. Типове положення про службу охорони праці : НПАОП 0.00-4.21-04 : затверджено наказом Державного комітету України з нагляду за охороною праці від 15.11.2004 р. № 255. *Офіційний вісник України*. 2004. № 49. Ст. 3241.
7. Перелік робіт з підвищеною небезпекою : НПАОП 0.00-2.01-05 : затверджено наказом Державного комітету України з нагляду за охороною праці від 26.01.2005 р. № 15. *Офіційний вісник України*. 2005. № 8. Ст. 455.
8. Перелік важких робіт і робіт із шкідливими і небезпечними умовами праці, на яких забороняється застосування праці неповнолітніх : затверджено наказом Міністерства охорони здоров'я України від 31.03.1994 р. № 46. *Офіційний вісник України*. 1994. № 18.

9. Системи управління гігієною та безпекою праці. Вимоги та настанови щодо застосування (ISO 45001:2018, IDT) : ДСТУ ISO 45001:2019. [Чинний від 2021-01-01]. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2019. 42 с. (Національний стандарт України).
10. Пожежна безпека. Загальні вимоги : ДСТУ 8828:2019. [Чинний від 2020-01-01]. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2019. 31 с. (Національний стандарт України).
11. Державна служба України з питань праці (Держпраці) : офіційний вебпортал. URL: https://dsp.gov.ua/
12. Європейське агентство з безпеки та гігієни праці (EU-OSHA) : офіційний вебпортал. URL: https://osha.europa.eu/
13. Міжнародна організація праці (МОП/ILO). Норми та стандарти з безпеки та гігієни праці. URL: https://www.ilo.org/

## IV.Інформаційні ресурси:

1. Законодавство України: офіційний вебпортал Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua
2. Офіційний вебпортал Верховної Ради України. URL: https://www.rada.gov.ua
3. Міністерство освіти і науки України : офіційний вебсайт. URL: https://mon.gov.ua
4. Державна служба України з питань праці (Держпраці) : офіційний вебсайт. URL: https://dsp.gov.ua
5. Державна служба України з надзвичайних ситуацій (ДСНС України) : офіційний вебсайт. URL: https://dsns.gov.ua
6. Пенсійний фонд України : офіційний вебпортал (функції Фонду соціального страхування України). URL: https://www.pfu.gov.ua
7. Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України» (НАУ). URL: http://www.nau.ua